

Hotărârea Curții
16 decembrie 1992*

Kazim Kus
împotriva
Landeshauptstadt Wiesbaden

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Hessischer Verwaltungsgerichtshof)

„Acord de Asociere CEE – Turcia – Decizia Consiliului
de asociere – Noțiunea de «încadrare în muncă în mod legal» – Drept de ședere”

Cauza C-237/91

În cauza C-237/91,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Republica Federală Germania) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Kazim Kus

și

Landeshauptstadt Wiesbaden,

unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 6 din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere instituit prin Acordul de asociere dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii,

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte de cameră îndeplinind funcția de președinte, M. Zuleeg și J.L. Murray, președinți de cameră, G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse și P. J. G. Kapteyn, judecători,

avocat general: domnul M. Darmon
grefier: doamna L. Hewlett, administrator,

luând în considerare observațiile scrise prezentate:

- pentru domnul Kazim Kus, de Reinhold Wendl, avocat în baroul din Wiesbaden,
- pentru guvernul german, de domnii Ernst Röder, Ministerialrat în Ministerul Federal al Economiei și Joachim Karl, Regierungsdirektor în același minister, în calitate de agenți,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii Jörn Pipkorn, consilier juridic și Pieter Jan Kuyper, membru al Serviciului Juridic, în calitate de agenți,

*Limba de procedură: germana.

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale domnului Kus, reprezentat de domnul Hagen Lichtenberg, profesor la Universitatea din Bremen și de Reinhold Wendl, ale guvernului german, ale Guvernului Țărilor de Jos, reprezentat de domnul J. W. de Zwaan, consilier juridic adjunct în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale Guvernului Regatului Unit, reprezentat de doamna Sue Cochrane, din partea Treasury Solicitor's Department și ale domnului Richard Plender, QC, în calitate de agenți și ale Comisiei în ședința din 15 septembrie 1992,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 noiembrie 1992,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin ordonanța din 12 august 1991, primită la Curte la 18 septembrie 1991, Hessischer Verwaltungsgerichtshof a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, trei întrebări preliminare privind interpretarea articolului 6 din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere instituit prin Acordul de asociere dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii (denumită în continuare „Decizia nr. 1/80“).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între domnul Kazim Kus, resortisant turc și Landeshauptstadt Wiesbaden, reprezentat de primarul său, cu privire la refuzul de a reînnoi un permis de ședere în Germania.

3 Din ordonanța de trimitere rezultă că domnul Kus a intrat pe teritoriul Republicii Federale Germania la 24 august 1980 pentru a se căsători, la 16 aprilie 1981, cu o resortisantă germană. De asemenea, din ordonanța de trimitere reiese că, începând cu 1 aprilie 1982, domnul Kus a desfășurat pe teritoriul german, în mod continuu, o activitate salariată, pe baza unui permis de muncă valabil. Întâi a lucrat aproximativ șapte ani pentru aceeași întreprindere, înainte de a schimba angajatorul de două ori.

4 Prin Decizia din 6 august 1984, primarul Landeshauptstadt Wiesbaden a refuzat reînnoirea permisului de ședere de care dispunea domnul Kus, în calitate de soț al unei cetățene germane, începând cu 27 aprilie 1981 și care expirase la 17 august 1983, întrucât motivul care stătuse la baza permisului de ședere al domnului Kus dispăruse, deoarece divorțul între soții Kus fusese pronunțat printr-o hotărâre din 18 octombrie 1983, având forță de lucru judecat începând cu 26 aprilie 1984.

5 Întrucât plângerea introdusă împotriva deciziei primarului din 6 august 1984 nu a avut succes, domnul Kus a introdus o acțiune în fața Verwaltungsgericht Wiesbaden. Prin Ordonanța din 23 mai 1985, aceasta a suspendat provizoriu, cu efect retroactiv, decizia contestată și, prin hotărârea din 30 octombrie 1987, a anulat această decizie și a obligat pârâtul să reînnoiască permisul de ședere al domnului Kus.

6 Pârâtul a introdus o acțiune înaintea Hessischer Verwaltungsgerichtshof, care, constatând faptul că domnul Kus nu avea niciun drept de a i se acorda un permis de ședere în baza legislației germane, s-a întrebat dacă o soluție mai favorabilă domnului Kus nu putea decurge din aplicarea articolului 6 din Decizia nr. 1/80, care dispune după cum urmează:

„1. Sub rezerva dispozițiilor de la articolul 7, referitor la accesul liber al membrilor familiei sale la încadrarea în muncă, lucrătorul turc care este încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru:

- are dreptul, în acest stat membru, după un an în care a fost încadrat în muncă în mod legal, la reînnoirea permisului său de muncă pentru același angajator, dacă acesta dispune de un loc de muncă;

- are dreptul în acest stat membru, după trei ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal și sub rezerva priorității ce trebuie acordată lucrătorilor din statele membre ale Comunității, să accepte o altă ofertă, din partea unui angajator, la alegerea sa, în condiții obișnuite și înregistrată la serviciile de ocupare a forței de muncă din acest stat membru, în cadrul aceleiași profesii;

- beneficiază, în acest stat membru, după patru ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal, de accesul liber la orice activitate salariată, la alegerea sa.

...

3. Modalitățile de aplicare a alineatelor (1) și (2) sunt stabilite prin reglementări naționale“.

7 De asemenea, Hessischer Verwaltungsgerichtshof a decis să suspende pronunțarea unei hotărâri până când Curtea de Justiție se va pronunța preliminar cu privire la următoarele întrebări:

„1. Un lucrător salariat turc îndeplinește condițiile de la articolul 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere CEE-Turcia, privind dezvoltarea asocierii, în condițiile în care reglementarea națională îi permite să aibă reședința în acel stat în cursul procedurii de acordare a permisului de ședere și în cazul în care acesta a exercitat mai mult de patru ani o activitate salariată în temeiul acestui permis de ședere și a unui permis de muncă corespunzător?

2. Dispozițiile de la articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din decizia menționată anterior sunt aplicabile unui resortisant turc care a intrat în Republica Federală Germania cu scopul de a se căsători cu o resortisantă germană, de care a divorțat după trei ani de căsătorie și care solicită, după divorț, un permis de ședere pentru a desfășura o activitate salariată, iar la data la care a fost respinsă această cerere, acesta era angajat deja de doi ani și jumătate de același angajator în temeiul unui permis de muncă valid?

3. În condițiile amintite de prima, respectiv de cea de-a doua întrebare de mai sus, un lucrător salariat turc se poate prevala direct de articolul 6 alineatul (1) prima sau a treia liniuță din decizia menționată anterior pentru a solicita, în afară de reînnoirea permisului de muncă, reînnoirea permisului de ședere sau regimul aplicabil consecințelor care rezultă, în ceea ce privește dreptul de ședere, din deciziile adoptate de Consiliul de asociere CEE-Turcia în materie de reglementare privind încadrarea în muncă face parte din normele de aplicare pe care statele membre trebuie să le stabilească, în temeiul articolului 6 alineatul (3) din această decizie, pe propria răspundere, fără a fi constrânse de dreptul comunitar?“

8 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în cele ce urmează numai în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

9 Întrucât guvernul german a cerut în mod expres Curții să-și reexamineze competența de a se pronunța, în temeiul articolului 177 al tratatului, cu privire la interpretarea deciziilor adoptate de un organism instituit printr-un acord de asociere cu scopul de a asigura punerea în aplicare a acestui acord, Curtea dorește să sublinieze că observațiile prezentate în cadrul prezentei cauze nu au adus niciun element nou de apreciere care să determine Curtea să revină asupra constatărilor pe care le formulase în această privință în Hotărârea din 20 septembrie 1990, Sevince (cauza C-192/89, Rec., p. I-3461).

10 Înainte de toate, este necesar să se constate că toate cele trei întrebări preliminare vizează situația unui lucrător turc care avea deja o autorizație de ședere pe teritoriul unui stat membru.

Cu privire la prima întrebare

11 Prin prima întrebare, instanța națională vizează să afle dacă articolul 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că un lucrător turc îndeplinește condiția de a fi fost încadrat în muncă legal cel puțin patru ani, prevăzută de această dispoziție, în cazul în care acesta a ocupat acest loc de muncă în baza unui permis de ședere care nu i-a fost recunoscut decât printr-o reglementare națională care-i permite să stea în țara gazdă pe durata procedurii de acordare a permisului de ședere.

12 În această privință, este necesar să se amintească faptul că din Hotărârea Sevince, menționată anterior, rezultă că legalitatea încadrării în muncă, în sensul articolului 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80, presupune o situație stabilă și nu una precară pe piața forței de muncă (punctul 30 din hotărâre) și că un lucrător turc nu s-a aflat într-o astfel de situație pe durata perioadei în care acesta a beneficiat de efectul de suspendare asociat acțiunii introduse împotriva unei decizii care îi refuză dreptul de ședere și în care acesta a primit autorizația, în mod provizoriu, în așteptarea problemei în litigiu, de a sta în statul membru în cauză și de a desfășura acolo o activitate salariată (punctul 31).

13 Același lucru se aplică, de asemenea, într-un caz, astfel cum este cel din cauza principală, în care efectul de suspendare nu este asociat acțiunii, în temeiul legislației, însă în care acesta este pronunțat, cu efect retroactiv, de o instanță. Într-adevăr, în ambele cazuri, astfel cum arată avocatul general la punctul 30 al concluziilor sale, suspendarea nu durează decât pe durata acțiunii și are efectul de a permite autorului acțiunii să stea și să lucreze provizoriu în așteptarea unei decizii definitive privind dreptul său de ședere.

14 Această concluzie nu poate fi infirmată de faptul că, asemenea cauzei din acțiunea principală, partea interesată a obținut o hotărâre de primă instanță, care confirmă dreptul său de ședere, însă care, ținând seama de contestația îndreptată împotriva acesteia în apel, poate fi anulată și nu reglementează definitiv situația sa referitoare la dreptul de ședere.

15 Într-adevăr, motivul pentru care Curtea a refuzat, la punctul 31 din Hotărârea Sevince, menționată anterior, să considere drept perioade de angajare legală perioadele efectuate în timp ce partea interesată a beneficiat de efectul de suspendare asociat acțiunii introduse împotriva unei decizii care îi refuza dreptul de ședere era de a împiedica un lucrător turc să poată să îndeplinească această condiție și, în consecință, recunoașterea dreptului său inerent la acces liber la orice activitate salariată, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80, pe durata unei perioade în care acesta nu a beneficiat de dreptul de ședere decât în mod precar în așteptarea soluționării litigiului.

16 Acest motiv rămâne valabil atât timp cât nu s-a stabilit definitiv faptul că, în cursul perioadei în cauză, cel interesat a beneficiat legal de dreptul de ședere, în caz contrar ar fi privată de obiect o decizie judiciară care îi nega definitiv acest drept și i-ar fi permis astfel să dobândească drepturile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) a treia liniuță, în cursul unei perioade în care acesta nu a îndeplinit condițiile.

17 Argumentul domnului Kus, conform căruia ignorarea unei hotărâri de primă instanță, care confirma dreptul de ședere al unui resortisant turc, ar însemna că un refuz, chiar și ilegal, al reînnoirii permisului de ședere era de natură să-l priveze pe cel interesat de drepturile care ar putea deriva din articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80, nu este pertinent întrucât, în cazul în care acest drept era definitiv recunoscut, cel interesat trebuie să fie considerat drept beneficiarul retroactiv, pe durata perioadei în cauză, al unui drept de ședere care nu mai este precar și prin urmare, drept beneficiar al unei situații stabile pe piața forței de muncă.

18 În consecință, este necesar să se răspundă primei întrebări că articolul 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că un lucrător turc nu îndeplinește condiția de a fi fost încadrat în muncă în mod legal cel puțin patru ani, condiție prevăzută de această dispoziție, în cazul în care acesta a ocupat acest loc de muncă în baza unui permis de ședere care nu i-a fost recunoscut decât printr-o reglementare națională care îi permitea să stea în țara gazdă pe durata procedurii de acordare a permisului de ședere, chiar și în cazul în care legalitatea dreptului său de ședere a fost confirmată printr-o hotărâre pronunțată în primă instanță împotriva căreia s-a formulat o acțiune.

Cu privire la a doua întrebare

19 Prin cea de-a doua întrebare, instanța națională vizează să afle dacă articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că un resortisant turc care a obținut un permis de ședere pe teritoriul unui stat membru pentru a se căsători cu o resortisantă germană din acest stat membru și care a lucrat mai mult de un an pentru același angajator, în baza unui permis de muncă valid, are dreptul de a-și reînnoi permisul de muncă în temeiul acestei dispoziții, chiar dacă, în momentul în care s-a pronunțat hotărârea privind cererea sa de reînnoire, căsătoria acestuia fusese dizolvată.

20 În această privință, este necesar să se amintească, în primul rând, că dispozițiile articolului 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80 se limitează la a reglementa situația lucrătorului turc în privința activității salariate, fără a face referire la situația sa în privința dreptului de ședere (a se vedea Hotărârea Sevince, punctul 28).

21 În continuare, este necesar să se observe că, în conformitate cu redactarea acestora, dispozițiile se aplică lucrătorilor turci înregistrați ca aparținând pieței legale a muncii dintr-un stat membru și, în special, că, în temeiul articolului 6 alineatul (1) prima liniuță, este suficient ca un lucrător turc să fi fost încadrat în muncă în mod legal mai mult de un an pentru a avea drept la înnoirea permisului de muncă la același angajator. Prin urmare, această dispoziție nu condiționează recunoașterea acestui drept de o altă condiție și în special de condițiile în care s-a obținut dreptul de intrare și cel de ședere.

22 Așadar, chiar dacă legalitatea locului de muncă, în sensul acestor dispoziții, presupune o situație stabilă și nu una precară pe piața forței de muncă și implică, în acest temei, existența unui drept de ședere necontestat și după caz, posesia unui permis legal de ședere, motivele pentru care acest drept este recunoscut sau acordat nu sunt decisive în scopul aplicării lor.

23 Rezultă că, din momentul în care un lucrător turc a exercitat o activitate mai mult de un în baza unui permis de muncă valid, acesta trebuie considerat ca îndeplinind condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din Decizia nr. 1/80, chiar dacă permisul de ședere de care dispunea i-a fost acordat, inițial, cu alt scop decât cel de a exercita o activitate salariată.

24 În ședință, Guvernul Regatului Unit a susținut că o astfel de concepție putea avea ca efect un tratament diferit pentru resortisanții turci, în funcție de faptul dacă legislația națională a statului membru în care aceștia au reședința le permite sau nu să lucreze, în cazul în care motivul inițial al șederii lor nu era de a exercita o activitate salariată.

25 Cu toate acestea, este necesar să se constate că o astfel de situație nu poate fi decât consecința faptului că Decizia nr. 1/80 nu afectează competența statelor membre de a reglementa atât intrarea pe teritoriul lor a resortisanților turci, cât și condițiile în care aceștia obțin primul loc de muncă, ci reglementează numai, în special la articolul 6, situația lucrătorilor turci integrați deja în mod legal pe piața muncii din statele membre. Prin urmare, aceasta nu poate justifica faptul că lucrătorii turci care sunt deja titulari ai unui permis de muncă și ai unui permis de ședere, în raport cu legislația națională a unui stat membru, în cazul în care acesta este solicitat, sunt privați de beneficiul drepturilor prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80.

26 În consecință, este necesar să se răspundă celei de-a doua întrebări că articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că un resortisant turc care a obținut un permis de ședere pe teritoriul unui stat membru pentru a se căsători cu o resortisantă germană din acest stat membru și care a lucrat mai mult de un an pentru același angajator, în baza unui permis de muncă valid, are dreptul de a-și reînnoi permisul de muncă în temeiul acestei dispoziții, chiar dacă, în momentul în care s-a pronunțat hotărârea privind cererea sa de reînnoire, căsătoria acestuia fusese dizolvată.

Cu privire la a treia întrebare

27 Prin cea de-a treia întrebare, instanța națională vizează, în esență, să afle dacă un lucrător turc care îndeplinește condițiile de la articolul 6 alineatul (1) prima sau a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 se poate prevala direct de aceste dispoziții pentru a obține, în afară de reînnoirea permisului de muncă, reînnoirea permisului de ședere.

28 În această privință, este necesar să se amintească, în primul rând, că în Hotărârea Sevince, menționată anterior, Curtea a hotărât că articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80 are un efect direct în statele membre ale Comunității Europene (punctul 2 al dispozitivului hotărârii).

29 În continuare, este necesar să se observe că, în aceeași hotărâre, Curtea a constatat că, în contextul articolului 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80, chiar dacă această dispoziție nu reglementează situația lucrătorului turc decât sub aspectul locului de muncă și nu în raport cu dreptul de ședere, aceste două aspecte ale situației personale a lucrătorului turc sunt strâns legate și, recunoscând acestui lucrător, după o anumită perioadă în care a fost angajat legal în statul membru, accesul la orice activitate salariată pe care dorește să o desfășoare, dispozițiile în cauză implică în mod necesar – întrucât altfel dreptul pe care acestea îl recunosc lucrătorilor turci nu ar mai avea nici un efect – existența, cel puțin la acel moment, unui drept de ședere pentru persoana interesată (punctul 29 din hotărâre).

30 Această constatare este egal valabilă în ceea ce privește articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din Decizia nr. 1/80, întrucât, fără drept de ședere, acordarea reînnoirii permisului de

muncă lucrătorului turc, după un an de activitate legală, la același angajator ar fi, de asemenea, lipsită de efect.

31 Această concluzie nu poate fi infirmată de observația că, în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Decizia nr. 1/80, normele de aplicare ale alineatului (1) sunt stabilite prin reglementări naționale. Într-adevăr, astfel cum a arătat deja Curtea în Hotărârea Sevince, menționată anterior (punctul 22), articolul 6, alineatul (3) din Decizia nr. 1/80 nu face decât să precizeze obligația care le revine statelor membre de a adopta măsurile de ordin administrativ care presupun, după caz, punerea în aplicare a acestei dispoziții, fără a le conferi capacitatea de a condiționa sau de a restricționa aplicarea dreptului precis și necondiționat, pe care aceasta îl recunoaște lucrătorilor turci.

32 În observațiile prezentate înaintea Curții, guvernul german contestă în mod explicit faptul că există în mod necesar o legătură între dreptul de acces pe piața forței de muncă și dreptul de ședere, susținând că, în ceea ce privește libera circulație a lucrătorilor în interiorul Comunității, se pot produce situații în care cele două aspecte nu coincid în mod necesar. De exemplu, se face trimitere, pe de o parte, la Directiva 64/221/CEE a Consiliului din 25 februarie 1964 privind coordonarea măsurilor speciale referitoare la deplasarea și șederea cetățenilor străini, justificate din motive de ordine publică, de siguranță publică și de sănătate publică (JO 1964, 56, p. 850), care, la articolul 3 alineatul (2) și la articolul 4 alineatul (1), permit retragerea sau refuzarea dreptului de ședere din cauza anumitor delikte sau boli și, pe de altă parte, la Hotărârea din 26 februarie 1991, Antonissen (cauza C-292/89, Rec., p. I-745), din care rezultă că dreptul de ședere al unui resortisant comunitar, care a căutat un loc de muncă fără succes, ar putea fi limitat în timp, fără a-și pierde dreptul nelimitat de acces pe piața muncii.

33 Niciunul dintre aceste exemple nu este relevant. Departe de a demonstra, într-adevăr, că o persoană de drept privat poate beneficia de dreptul de acces pe piața muncii fără drept de ședere, acestea subliniază, dimpotrivă, că dreptul de ședere este indispensabil pentru accesul și pentru exercitarea unei activități salariate.

34 Pe de o parte, scopul este de a evita ca un drept fundamental precum cel al liberei circulații a lucrătorilor să fie limitat dincolo de măsura pe care Directiva 64/221 o prevede la articolul 3 alineatul (2), că numai existența condamnărilor penale nu poate motiva automat măsuri de ordine publică sau de siguranță publică și, la articolul 4 alineatul (1), că anumite boli, enumerate pe larg în anexă, pot justifica numai refuzul de a intra pe teritoriul unui stat membru sau de a elibera primul permis de ședere. De altfel, este necesar să se observe că Decizia nr. 1/80, ca de altfel articolul 48 alineatul (3) din tratat, precum și Directiva 64/221 permit, de asemenea, conform articolului 14 alineatul (1), ca drepturile prevăzute de aceasta să poată suferi limitări justificate de motive de ordine publică, de siguranță și de sănătate publică.

35 Pe de altă parte, Curtea a recunoscut, în Hotărârea Antonissen, menționată anterior, în temeiul dispozițiilor tratatului privind libera circulație a lucrătorilor, resortisanților comunitari un drept de ședere pe teritoriul statelor membre nu numai pentru a răspunde unor oferte de muncă concrete, dar de asemenea pentru a căuta un astfel de loc de muncă.

36 În consecință, este necesar să se răspundă celei de-a treia întrebări că un lucrător turc care îndeplinește condițiile de la articolul 6 alineatul (1) prima sau a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 se poate prevala direct de aceste dispoziții pentru a obține, în afară de reînnoirea permisului de muncă, reînnoirea permisului de ședere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

37 Cheltuielile efectuate de guvernul german, Guvernul Țărilor de Jos și de Guvernul Regatului Unit, precum și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Hessischer Verwaltungsgerichtshof, prin Ordonanța din 12 august 1991, declară:

- 1. Articolul 6 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere instituit prin Acordul de creare a unei asocieri între Comunitatea Economică Europeană și Turcia din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii trebuie interpretat în sensul că un lucrător turc nu îndeplinește condiția de a fi fost încadrat în muncă în mod legal cel puțin patru ani, condiție prevăzută de această dispoziție, în cazul în care acesta a ocupat acest loc de muncă în baza unui permis de ședere care nu i-a fost recunoscut decât printr-o reglementare națională care îi permitea să stea în țara gazdă pe durata procedurii de acordare a permisului de ședere, chiar și în cazul în care legalitatea dreptului său de ședere a fost confirmată printr-o hotărâre pronunțată în primă instanță împotriva căreia s-a formulat o acțiune.**
- 2. Articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că un resortisant turc care a obținut un permis de ședere pe teritoriul unui stat membru pentru a se căsători cu o resortisantă germană din acest stat membru și care a lucrat mai mult de un an pentru același angajator, în baza unui permis de muncă valid, are dreptul de a-și reînnoi permisul de muncă în temeiul acestei dispoziții, chiar dacă, în momentul în care s-a pronunțat hotărârea privind cererea sa de reînnoire, căsătoria acestuia fusese dizolvată.**
- 3. Un lucrător turc care îndeplinește condițiile de la articolul 6 alineatul (1), prima sau a treia liniuță din Decizia nr. 1/80 se poate prevala direct de aceste dispoziții pentru a obține, în afară de reînnoirea permisului de muncă, reînnoirea permisului de ședere.**

Rodríguez Iglesias	Zuleeg	Mancini	
Joliet	Moitinho de Almeida	Grévisse	Kapteyn

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 16 decembrie 1992.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte în funcție
G. C. Rodríguez Iglesias